

Kedves Testvérek!

János evangéliuma sorozatban vagyunk, továbbra is az evangéliumi történetek kapcsán velünk van a kérdés: mit jelent jelen lenni a világban, a környezetünkben keresztyénként, milyen hatása van nemcsak a személyes üdvösségünkre, hanem az életvitelünkre az evangéliumnak? Miben lehet más a hozzáállásunk, a jelenlétünk a világban, a kapcsolatainkban?

Az evangélium 5. részével kezdődik el az evangélium keretén belül az a szakasz, amelyben a messiási jelekhez fűződő önkijelentéseit ellenségesen fogadják népe körében. Egyre inkább világossá válik, hogy az az út, amelyre rálépett, és amelyen jár, elkerülhetetlenül szenvedést jelent, és a kereszthez visz.

IDŐ és TÉR

Az ünnep itt feltehetően maga a szombat volt. A szombat, ami jóval több volt pusztán munkaszüneti napnál. A szombat, aminek gyökere a teremtési rendben van: az aktív, cselekvésben lévő Isten megpihen, megáll szombaton. „Egyedül Izrael kapta azt a kijelentést, hogy Isten a világ teremtője és ez a nép Istennel ünnepli azt a titkot, hogy Isten alkotása után megnyugodott és megpihent. Isten egyedül népét avatta be a teremtés titkába. A szombat a nyugalom és az öröm napja: a nép Istennel ünnepel és a világ teremtéséért, megmaradó rendjéért hálát ad.” (Szathmáry Sándor)

Hol is van ez az ember? Valószínűleg a Juh-kapunál lévő tóról van szó, amely a templomtértől északra a Josephusnál Bezethának vagy Bezathának is nevezett városrészhez, elővároshoz vezetett. Ez az elnevezés ment át a kéziratok egy részében a tóra is. Bethesdának nevezik többnyire, ami azt jelenti: Irgalmasság háza. A tény az, hogy a víz melletti csarnokokban betegek sokasága feküdt, várva a gyógyulásra. A víznek csak akkor tulajdonítottak gyógyító erőt, amikor az időközi forrás megmozdult. A Siloám forrása táplálta a tó vizét. Ez a hely nem lehetett valami kellemes. A betegek a saját nyomorult állapotukban voltak ott a többiekkel együtt. Láthatták mások nyomorát, fájdalmát és szenvedését. Nem tudok máshogy fogalmazni: ez a hely számomra a földi pokol. A megsokszorozott szenvedés. A testi kín mellett az elhordozhatatlan érzésekkel is: tehetetlenség, szégyen, büntudat, fájdalom, düh, keserűség...

I. Szabadítás a torz istenképzettől

A népi hagyomány, illetve a néphit szerint időnként angyal szállt le a tóra, az megmozgatta, gyógyító erőt kölcsönözve annak. A vízben olyan ásványanyagok voltak, amelyek gyógyító hatással bírtak, ez fokozódott fel akkor, amikor a forrás legerősebb volt. Ez a hiedelem tette aztán igazán pokollá ezt a helyet! Milyen kegyetlen és csak önmagára figyelő helyzet ez: mindenkit le kell gyűrni, le kell győzni, résen lenni, tülekedni, mert csak így lehet gyógyulni. Így lehet szabadulni erről a szörnyű helyről. Át kell gázolni másokon, le kell győzni a másikat. Gondoljunk bele, ha tényleg megvalósult, milyen lehetett meggyógyultként távozni innen. Milyen ellenszenvet és dühöt válthatott ki ez a többiekből. És a kisebbség, értéktelenség újabb rúgását: megint nem sikerült. Erre sem vagyok képes... örök vesztes vagyok... Hitbeli szempontból is elfogadhatatlan a történetben szereplő megdöbbenő a hiedelem: aki először lép a vízbe, az meggyógyul. Ennek semmi köze nincs az élő Istenhez: nemcsak mint gondolkodás, hanem a mögötte lévő istenkép is idegen a Bibliától. Emögött ugyanis az van, hogy aki a leggyorsabb, az első, az kap áldást. Teljesítmény, gyorsaság – s a többi kimarad. Van ebben valami kegyetlen, igazságtalan is. Maga az üzenet is ez: ha nem vagy elég ügyes, gyors, nem lehet részed a gyógyulásban. Ezen a ponton feltehetjük a kérdést: milyen hiedelmek, berögzöttségek vannak a saját istenképünkben Istenről, ami igazából nem igaz, hamis, eltorzult, akár bálványá is lehet, amit szolgálunk észrevétlenül is.

II. Szabadítás a benuháztól

A gyógyítás. Jézus azonban belép ebbe a helyzetbe. Belép és szabadulást hoz. A harmincnyolc éve beteghez lép. Megrendítő ez a hosszú idő, amióta betegen ott van ez az ember. Milyen lehetett a helyzete? Micsoda kiszolgáltatottság, reménytelenség lehetett ez. Mennyire egy megváltoztathatatlan állapot. Belegyökerezett ebbe feltehetően. Az ágya szinte „hozzá nőtt”. Feltehetően lemondtak már róla, talán ő magáról is. A betegség már az identitásának a szerves része egy ennyi időn keresztül beteg embernek.

A beteg helyzete kilátástalanságáról tájékoztatja Jézust. Hosszan tartó betegségének, a gyógyulás kilátástalanságának oka az, hogy nincs egy ember, aki a gyógyulás helyéhez eljuttassa. A beteg nem tudja, kivel beszél, csak a gyógyulást jelentő tó vizével, az emberi lehetőségekkel számol. Az emberből nem a gyógyulás iránti vágy hiányzott az eddig eltelt évek során, hanem a gyógyuláshoz odasegítő, eljuttató ember. Azért volt ott a betegek közt, mert meg akart gyógyulni, azonban ehhez kevés volt az ő akarata. Míg a

gutaitóttnek voltak barátai (Mk 2:1–12), addig ez az ember egyedül maradt, nincs, aki mellé álljon, nincs, aki segítsen rajta.

Jézus felülírja mindezt. Úgy gyógyítja az embert, hogy felhatalmazza a cselekvésre. Nem viszi be a vízbe. Ráadásul szombatnapon teszi ezt. Felülírva azt a színtén hiedelmet, hogy mit nem lehet tenni szombaton... a szombat van a szombatért és nem fordítva. Jézus az „emberév” vált a betegnek, aki megélte, hogy nem számíthat másra. Miközben fontos, hogy egymást hordozzuk, segítsük és legyünk „emberei” egymásnak, a végső értelemben tényleg nem számíthatunk senki másra, mint Jézusra. **Most téged szólít: a benutságban, amivel szemben teljesen tehetetlen vagy: vedd az ágyadat és járj!**

A szombat. Az Atya munkája a jelenig tart. Isten tevékeny, folyamatosan végezte a maga munkáját: a világ megváltását. A szombattörvény lényege nem a tétlenség, hanem az Atyával való közösség és egymás javának szolgálata. A szombattörvény nem megkötözni akarja az embert, hanem áldásban részesíteni. A szombat az emberért van, és nem az ember a szombatért (Mk 2:27). A szombat nem akadálya az üdvözítő Isten munkájának, hanem keretvé lehet annak. A farizeusok dühösek, mert a meggyógyított megszegi a szombat törvényt: az egyik szombatnapi tiltott munka volt a használati tárgyak cipelése. Nem lehetett megtenni. Képzelnék el, mennyire groteszk ez az egész: meggyógyult a 38 éve beteg, de felveszi az ágyát. Nem számít, hogy meggyógyult és megtörtént a lehetetlen, de megszegi a rendelkezést. Nem szabad az ágyat vinni... Teljesen életszerűtlen, sőt életellenes. Ez a fajta törvénykezés megfoszt az élet örömétől, beszűkít, igazából vakká tesz. Bénává, tehetetlenné a valóságban. És végső soron elválaszt az élő Istentől.

III. Szabadítás és rend

Jézus szabadítása jel lett. Nem lehet meg nem történetté tenni. Rendkívül sok szemtanúja lehetett, nyilvánvalóan megmutatta Isten szabadító hatalmának valóságát. Megmutatta azt, hogy nincs szükség hiedelmekre, nem kell a felbuzgó vízben reménykedni, hanem egyedül Jézusban van a szabadítás, benne viszont kiárad mindenkire: olyan élő víznek forrása buzog fel a benne hívőkben, ami gyógyítja őket és a környezetüket is. A Lélek lesz a forrás, ami nem helyhez kötött, hanem szabadon és gazdagon árad.

Mit hoz el ez az új rend és szabadság az ember számára?

Felelősen magunkért: A gyógyult állapot szabadsága és felelőssége.

„Többé ne vétkezzél!” – hangzik Jézustól a meggyógyított felé a parancs. Az egészséggel együtt új életlehetőséget kapott a meggyógyított. Megkapta azt a lehetőséget, hogy vállalja élete tartalmaként az Isten teremtői rendjében az ember számára adott tartalmat, életcélt, Isten emberre vonatkozó akaratának teljesítését. A „ne vétkezzél” azt jelenti, hogy Isten útmutatása szerint éljen a kísértőt elutasítva. Jézus szavai egyértelművé teszik, hogy a betegségnél még rosszabb dolog is történhet az emberrel. A betegség minden esetben keserves kereszt, azonban annál még keservesebb, ha az ember Krisztus gyógyító erejének, feltétel nélküli kegyelmének megtapasztalása után vétkezik tovább, megmarad, illetve újra visszaesik a bűnbe. Jézus betegségből szabadító szavát ezért követi a meggyógyítottak mondott buzdítás. A kegyelemmel való visszaélés ítélet. A bűn kísértésének lehet ellenállni, erre az ellenállásra szólít Krisztus tanácsa. Az ember felelős azért, hogy hogyan él meggyógyított életével. A betegség, ami identitását mélységesen meghatározta elmúlt, fontos, hogy ezután az Istenhez tartozás legyen a középpontban.

Felelősen egymásért: A szabadítás során Isten megszabadít az önzőségtől és az önmagunk körül való forgástól is! A hiedelemrendszer szerint az elsőként odaérkező ember gyógyult meg, aztán nem volt felelőssége másért. A Krisztusban nyert szabadítás azonban összekapcsol azokkal, akik még nem éltek át azt. Nem fölérendel, hanem feljűk fordít. Szolgává tesz, alázatossá. Emberré. Krisztusi emberré. Ha Krisztusé vagy, meggyógyított, helyreállított, azzal arra hív, hogy másokért is élj. Természetesen határokat tartva, józanságban, de odaadó módon is, Isten túlaradó szeretetével és jelenlétével. Hív minket is, hogy legyünk a gyülekezeti közösségben egymás embereivé. Hív, hogy segítsünk, szeressünk, hordozzunk. (diakónia...) Hív, hogy odaforduljunk másokhoz a gyülekezeten kívül is. Hogy ne szenttelenül legyünk jelen a társadalomban, sőt, inkább érzékenyen és odafigyeléssel.

Felelősen a teremtett világért, hogy a rend fennállhasson: Miközben Isten a világ fenntartója, aki teremtett és bölcsen igazgat mindeneget, az embert, akit sáfárrá, gazdává tette a teremtéskor, bevonja a teremtés fenntartásába. A bűn miatt az ember nemcsak Isten, de saját maga és a teremtett világ ellen fordul: ezt látjuk ma szerte a világban a legkülönbözőbb formákban. A megváltott, Krisztusban lévő ember megbékélve Istennel, magával járhatja újra a jó gazda útját. Odafigyelve a teremtésre – attól függetlenül, hogy más mit tesz, vagy hogyan viszonyul a teremtéshez.

Isten országa közöttünk van, a Lélek által épül ma is. Ő adjon személyes, közösség, társadalmi szintű gyógyulást a számunkra! Számoljunk le a hiedelmekkel! Térjünk meg az élő Istenhez! És dicsőítsük Őt együtt az Ő kegyelméért és irgalmáért!

Ámen!

Thoma László